

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se simit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂSCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 27/1915 E. G. B.

Concurs.

Se publică concurs pentru 2 știndii 400 cor. anual din fundațiunea Elena Ghiba Birta pentru anul școlar 1915/16 cu terminul de **28 septembrie** (11 octombrie) a. c.

Indreptățiți la aceste știndii sunt în prima linie rudenii testatoarei, iar recurenții neînrușiți, de religiunea gr.-or. rom. din comitatele Arad, Bihor, Bichiș și Cenad numai atunci se primesc, când lipsesc competenți dintre rudenii.

Recurenții au să-și înainteze cererile lor la adresa Comitetului administrativ al fundațiunii Elena Ghiba Birta în Arad, provăzute cu timbru de 1 cor. și instruite cu următoarele documente originale ori copii autentice:

1. Extras din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului local, că și de prezent aparține bisericii gr.-or. române.

2. Rudeniile mai au să adnezeze și informațiune familiară, prin care pot să dovedească, că sunt înrușiți cu testatoarea.

3. Atestat de paupertate dela diregătoria competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților și a recurenților. Acest atestat să fie confirmat prin subscrierea parohului local.

4. Testimoniu școlastic, că au absolvat cel puțin școala elementară cu succes, iar aceia, cari au ascultat deja cursuri la vre-o școală medie sau academie respective universitate, să dovedească, că au câștigat astfel de testimoniu, încât pot trece în cursurile superioare.

5. Certificat medical despre starea sanitară.

6. Dacă recurentul a întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic, unde a fost, și ce purtare a avut.

7. Recurentul să arete specialitatea, la care, locul, unde are să urmeze studiile, precum și dacă are ori ba alt știndiu. Pentru cazul, că recurentul ar fi înscris dejă la vre-un institut de învățământ, aceasta să o dovedească prin certificat dela direcțiunea respectivului institut.

8. Fiecare știndist este obligat, ca după terminarea studiilor să asigure comitetul administrativ, că îndată ce își va ajunge scopul dorit

și îi va permite starea materială, va depune pentru totdeauna 50 coroane pentru augmentarea acestei fundațiuni.

9. Petițiunile lipsite de condițiunile de mai sus, ori sosite după terminul de concurs, nu se vor luă în socotință.

Arad, la 8/21 septembrie 1915.

Pentru comitetul administrativ al fundațiunii
Elena Ghiba Birta:

Ioan J. Papp m. p.
episcop-președinte.

Nr. 4798/1915.

Aviz.

Spre știre se aduce la cunoștința celor interesați, că examenul de cvalificațiune preotească cu candidații la preoție din dieceza Aradului, prescris prin Statutul organic și Regulamentul special, se va ține în 5/18 octombrie 1915 și zilele următoare la 9 ore anteameaz, în sala de sedințe a Consistorului gr.-or. român din Arad.

La examen sunt admiși toți acei absolvenți de teologie, cari conform §-ului 8 din Regulamentul special au subșternut aici în timpul prescris cererile corespunzătoare instruite.

Recurenții au a-și ajusta recursurile și cu atestat relativ la timpul și ocupațiunea avută dela absolvarea teologiei până la timpul de față.

Arad, la 10/23 septembrie 1915.

*Consistorul gr.-or. român
din Arad.*

Averea confiscată

de principele Mihail Apafi dela mitropolitul Sava Brancovici și fratele său Gheorghe.

Comunicare istorică de *Dr. Ioan Lupăș*.

(Urmare și fine).

1. Az hátolso házban léveő Ladabeli egyet mások ezek.

Első zeöld Ládában találtuk Szénási Bálint úr részéről való levelekre, melyekbeől concludálhatyuk, hogy az Ladabéli jok is, melyek nem is

igen drágák, az aszonyi lehetnek, az Levél pe-nigh eöt.

Egy zeöld virágos kamuka szoknya kék bogaziával bérlet mál nélkül valo, alol keskeny arany galandal prémezve.

Egy viseltos rosz paplan, másis egy hasonlo.

Egy két ejteles sima on kanna. Egy on kanna fedél.

Három kisseb on kannák fedelessek.

Eöt keözeönséges on Tanyér Szenási Balint neve rajta.

Hét gyümölcsnek valo formás Nirnbergái On Tanyérok,

Hét on Tálók Szenási Bálint neve raita.

Egy kisseb szerö on tál és ennél is on talocskák nro 7.

Egy kis on palaczocska. Egy rosz teöreök csésze.

Egy kiseded szereö sárga réz mosdo medencze.

Egy sárga réz étek melegiteö.

Egy réz Gyertyatarto.

Más réz romlodozot gyertyatarto.

Két kis uj keresztyén korsó, egyik fedeles.

Hol mi feöz szerszám.

Harom vaskalán.

Hét festet fa kalan.

Nyolcz kendözö festet jó féle szaponok.

Egy fa ompolyka varga teövel teli.

Egy ürös fa Iskatulya.

Hol mi di(ri)b da(ra)b prém, orso, kézeleö, kések, ezüst és rézkapocs &.

Egy fél végh vászon.

Más fél végh vászon.

Egy darab bársony végh.

Abrosz nro tizenharom.

Kendeö nro tizenegy.

Egy darab olah vászon.

Két rosz vánkös heja.

Hol mi derekaly hajok, teöreök keszkeneök, dirib darab poszto, Perpeta etc.

Egy fél végh gyapot vászon.

Egy baka teöreök hamuszén selyemböl valo kiseded csö.

Egy bör saczko porozo.

Egy rosz pince Tok, kiben vadnak hol mi ablakra valo vas szerszámok.

Egy ürös pincetok forma fejer iskatoya.

Tizenkét festet tanyér tokostol.

Hol mi oláh levelek, irások, s keonyvek egy Zacsokban.

Egy pincetok forma fejer iskatulyaban hol mi levelek, aitora valo onos fogantyuk és egyéb aprolek egyetmás.

Egy kis üveges pincetok. mas egy ürös roszab.

Hol mi öreg és apro fa palaczkok.

Egy Thekában Olah Magyar és deák könyvek nro 66.

Egy csomo viasz gyertya. Egy irhában varot Diárium.

Egy fejer Iskatulyában hol mi levelek, nevezet szerént ugyan ebben az Vinczi házrol Eörös-ségekreöl valo Donatio Statutoria.

Egy csomoban eöszve keöteöt hol mi rosz levelek.

Két tonna, melyben vadnak eöreg üveg tanyérok.

Egy iratos czsalo Pohár.

Három keötés feles számu tiszta Papyros. 2, Egy tarka rosz Ladaban hol mi zárok, kaszák, és egyéb vas szerszámok.

Egyben járo tizenegy fa Pohárok.

Egy Tarisznyában hol mi oláh keönyvek.

Más tarisnyában hol mi nyomtatott Oláh Exemplárok.

Harmadik tarisznyában nyomtatot Olah Exemplarok

Nyolcz abraklo Tarisznya.

Item hol mi szi szerszámok, palackok, puskatokok.

Uj keresztyén korsok nro 4.

Hét lánczos nyüg, hozzá valo ponyvás keötelekkel.

Egy tábori bör asztal. Egy fejer cserge. Hat lora valo fejer varot tisztességes uj há-mok egész készséggel hozzá valo fékekel edgyüt.

Egy hinto bakra valo medve bör. Egy van-czar kapa.

Egy tüzhelyre valo öreg vas macska. Közep-szerö on tálók nro 4.

Egy kiseded sátor tokiaval edgyüt. *Korda uram nevezeti raita.*

Hol mi tábori réz fazekak, réz tálók.

Két szür párna sák.

Egy kiseded pincetok, benne valo Lengyel or-szági apro tarkás nyolcz üveg palaczkokakal.

Egy fejer Tonában hol mi betönek valo esz-keözeök, cinobrium, pastnak valo három kalánok.

Viasz Gyertyák sok számban.

3. Egy öreg tarka Ladaban tizennégy zsák könyvek.

Egy viseltos szür karpit.

Hét fejer szünyeg.

Két veres tarkás iskárlat szünyeg.

Egy egér ette rosz fejer szünyeg.

Egy viseltos kelén.

Nro 27 keöbeöl zab.

Az Typographiat minden hozza valo Eszkeö-zekkel és Olah beötükkal edgyüt.

Azonban hat Esztendötöl fogva lévén ados Graffius Iános nevü Szebeni Gaszdája ezen Szava Püspöknek harmincz negyven forintokal ezen Esztendeö forgása alat ezen Gazda hazánal tartot szállást, feles jovait is raita tartotta, olyan condi-tioval, hogy a szállás bér Esztendönként az Inte-

ressében tudodgyék, és mint hogy Korda jovai is hazánál voltanak, ugy Szénási Balintné Ladaia is, azért a nyavalyás Gázda azt kivanya, hogy a szállás bér anyi Esztendők forgása alatt azon Capitalis sumából defalcalodgyék, mivel ha eö kglm k kart vallottak volna hazanal, teöllek vettek volna számot. Ezen kívül az Püspök cselédi miat kart is vallot, Eöt forintos Mosarja el veszet, gyakran ben lévén az Püspök, házánál fa és egyéb egyet-mások dolgabol is keöltet reä, mely kész hiti alat Regestrumot producálni, mind ez ideig nem lévén refusioia ezen károl és Expensákrol, az teöb része állyon az Eö Ngának kglsségében. 1680. die 9 Iulii mind ezeket az felljeb meg irt jokat s Depositumokat it Szebenben Szava Püspök és Eöcse Georgy Déak Szállásán Instructionk parancsolatunk szerént ilyen rendel registráltuk, melyeket is ugyan azon száláson mindenesteöl fogva hagyván, Ladakat Aitokat beis pecsételtük, és attuk s irtuk ezen Registrumunkat fide nostra mediante kezünk irásával és pecsétünkkel is corroborálván.

Actum et Datum Cibinii Anno .& Die.

Medgyessi Sámuel és Apassi István
az mi Kglmes Urunk Ö Nága méltatlan alázatos udvari szolgálai. m. p.
(pecete de ceară (pecete de ceară
neagră) neagră)
(S. M.) (A. F. S.)

Kadar Szabó Iános
Szebeni böcsületes
Tanácsnak egyik hütetes tagya m. p. (pecete de ceară roșie).

Rosnai Iános Szebeni
böcsületes Tanácsnak
edgyik hütetős tagya
m. p. (pecete de ceară roșie).

Florile.

De când există lumea, între oameni și între flori a dăinuit cea mai caldă pretinie. Florile, aceste aristocrate ale plantelor, le găsim pururea împletite în bucuriile și în durerile sărmanilor muritori. Dânsela au fost și sunt și astăzi obiectul celei mai vii dragoste la toate popoarele, pentru că prin gingășia, frumseța, multiplele lor culori și mirezme, au darul de a îmblânzi firea omenească cea stricată prin păcatul strămoșesc și de a trezi într'ânsa sentimente de iubire și milă. Florile au fost în toate veacurile cultivate și iubite, fiindcă dânsela au fost pe lângă farmecul lor și cele mai potrivite simboale ale vieții omenești. Durerile sunt lungi, iar bucuriile scurte ca viața florilor,

cari repede să usucă și pier. De cum dă primăvara miriade de flori și floricele își fac apariția pe pământ, fiind toate fragede de o culoare deschisă și foarte fin nuanțată, dar în măsură ce crește căldura soarelui îmbătrânesc, colorile lor gingașe devin tot mai tari, brunete, roșii închise, până când în fine sosește și toamna, aceasta mamă mașteră a florilor, cari le desbracă de podoabe și le îmbracă în haina galbină a morții.

»Omul ca iarba zilele lui ca floarea câmpului« zice psalmistul cu tot dreptul, pentru că și viața omenească trece prin trei faze ca și florile; prin tinereța plină de vigoare și visuri frumoase, prin bărbăția plină de lupte și desiluzii, apoi la urmă prin bătrâneța, care îl despoaie pe om de puterile trupesti și sufletesti, pogorîndu-l în mormânt.

Florile prin frumseța și curățenia lor au pătruns până și-n cultul divin la toate neamurile, cea mai aleasă podoabă a altarelor au fost și sunt și astăzi florile. Dânsela au fost semnele celor mai prețioase virtuți omenești, colorile lor au exprimat mai bine *nevinovăția, credința și iubirea*.

Insuși domnul nostru Isus Hristos a fost cucerit de flori, cuvintele lui: »Priviți crinii câmpului« ne destăinuiește o puternică dragoste pentru natură și în special pentru flori. Judecați bine! Ce dă atâta farmec și frumseță unor ținuturi, dacă nu diferitele plante și în special florile.

De fapt ce banali, ba chiar înspăimântători ar fi munții și ce sarbede ar părea văile dacă nu ar fi acoperite cu-n covor de flori? Ce ar avea să emuleze aici jos pe pământ cu frumseța ceriului, cu albăstrimea lui închisă, cu luminile lui miraculoase dacă nu ar fi florile?

Frumoasă e natura și frumoase sunt florile și fericit este poporul care le iubeste, cultivă și ia învățături adânci dela dânsela. La cele mai culte popoare de astăzi aflăm cea mai mare dragoste față de natură. Florile la aceste popoare culte scapă de dușmăniile animalelor, intemperiiilor și a oamenilor brutali, aflând scut și îngrijire deosebită. Și apoi ce mulțămitoare sunt florile celor ce le iubesc și îngrijesc, le împodobesc casele, grădinile și umplu toată împrejurimea cu răcoare și mirezme plăcute și le aduc în apropiere fluturi și paseri cântărețe. *Florile răspândesc în jurul lor o estetică a vieții și temperează brutalitatea omenească.*

Fiindcă aproape fieștecare cântare poporală a noastră să începe cu »frunză verde« se afirmă, că și noi am fi un popor iubitor de natură. Starea faptică a lucrurilor cam desminte lauda aceasta. Luați toiagul de călătorie în mână și străbateți în lung și în lat ținuturile locuite de Români și o să vă convingeți din vederea pro-

prie că de ce puțin cult să bucură natura cu podoabele ei de fapt la noi.

La intrarea în sate, pe strade, în jurul bisericiei și școlii veți afla buruienii și rară, dar foarte rară va fi fereastra, din cari să vă privească niște flori frumoase și îngrijite. Lipsa florilor și în general lipsa oricărei estetice în viața externă face și mai îngrozitoare și mai tristă sărăcia satelor noastre. Românașul nostru după ce i-o aplicat naturii, acestei mame bune, toporul și coasa, să afundă în cârciuma ucigătoare de suflet, iar româncea după munca brută, își pierde vremea cu povești și sfezi nefolositoare. De-o mie de ori ni-e dat să cetim, că piedeca culturii noastre ar fi lipsa banilor, ceea ce nu e adevărat. Piedecile de căpetenie în calea progresului nostru cultural, îl formează *lipsa de gust și lipsa de voință atât la inteligența noastră cât și la poporul de jos*.

Sunt anumite ramuri de cultură, cari nu costau încordări, spese, ci numai *sârguință, voință și ochi limpezi*. Avem atâtea sate mixte, locuite de Nemți și Români cari îți fac impresia, că cineva cu acurateță de apotecar le-a tăiat în două. Casele Nemților sunt frumoase, curate și în ferestri pline cu flori, casele Românilor, tot așa de tari dar poate și mai tari decât Nemții în avere, sunt neglijate nechibzuite, de flori nici vorbă, ferestrele lor se aseamănă cu niște ochi triști, spălăciți în dosul cărora nu se ascunde nimic. Iată deci aceleași mijloace le au ambele popoare, numai gustul li-e deosebit. Unul e muncitor și are voință, iară celalalt e leneș și moleșit.

Nu ar trebui să ne batem capul cu buruienile și cu florile dacă cultura externă nu ar sta în cea mai strânsă legătură cu cultura internă.

Pentru această cerem ca buruienile să fie înlocuite cu flori, cu puțină muncă și fără nici o cheltuială, pentru că florile sunt un însemnat mijloc de educație. Cultivarea florilor ne dă anumite însușiri sufletești și aceasta e lucru însemnat, fiindcă pentru un popor nu sunt *decizătoare cunoștințele lui, ci însușirile lui*. Ce folos ai bună oară chiar să muncești cât de mult, dacă nu iubești curățenia? Murdăria îți va strică jumătate din muncă. Să vedem deci ce minuni pot face florile.

În America este o închisoare mare împrejmuită de o grădină mare cu flori, robii sunt puși aici să lucreze și este un fapt curios ce se petrece încetul cu încetul în sufletul acestor oameni nefericiți. Muncind zi de zi între flori, oamenii aceștia, — zice Foerster, — fără să observe, sunt atinși de frumusețea și gingășia florilor se fac cu vremea mai blânzi, mai cugetători și ce e mai esențial, învață să prețuiască o viață străină.

Dară florile nu desvoaltă simțul de gingășie, curățenie și grije numai la oamenii aceștia decăzuți, ci la noi toți. Florile din fereastră cari trebuie îngrijite zi de zi, ajung cu vremea să domineze duhul din casă. Ca să poți avea flori frumoase în grădină și în fereastră, trebuie să le cunoști tot mai bine legile și tainele vieții lor. Fără să observi, te dedai la *răbdare, fineță și regularitate*.

Măcar să fi cât de superficial, va trebui cu vremea să observi cât raționament este într-o floare, ce echilibru există între rădăcina, trunchiul și floarea ei, cum se îngrijește o floare de ambele părți ale ei de cea sub pământ și de cealaltă peste pământ. Cum fug florile de întunec și caută lumina totdeauna.

Cultivând florile se ivește dela un timp în sufletul tău întrebarea, oare este și în viața mea *raționament, echilibru, oare caut și eu lumina, ori sunt brutal, rapace și iubitor de întunec*. Oare este și în ființa mea ceva plăcut și frumos ca într-o floare, ori eu sunt o buruiiană netrebnică în societatea omenească?

Iată deci câte idei educative conțin florile pe lângă frumusețea lor, ele ne împodobesc nu numai casele cu mirezme plăcute, ci și sufletul cu însușiri frumoase. Pentru aceasta ar trebui să răspândim cultul florilor în cercuri tot mai largi, fiindcă aceasta ar fi forma cea mai bună și mai lesnicioasă a unei creșteri sănătoase, dela care depinde iarăși viața și înflorirea unui neam.

X.

Epistolă pastorală.

Sfântul Francisc de Assisi de câteori rătăcea prin câmpuri înflorite în zile de primăvară pline de soare și de poezie, privind natura atât de frumoasă, sufletul i-se cutremură de emoții adânci și izbucnind în lacrimi de bucurie zicea: »Florice, scumpa mea sorioară, nu strigă așa de tare, pentru că eu știu, și încă prea bine o știu, că a cui putere o vestești tu!«

Dar bine, mă rog, poate o modestă floare de câmp să vorbească? Da, și încă cum! Numai cât nu fieștecare om o poate auzi și înțelege.

Vitele cornute bunăoară nu aud și nu înțeleg vocea florilor, și de aceea le calcă și le mănâncă. De multe ori și credincioșii sunt surzi pentru glasul florilor și al naturii peste tot, măsurând fericirea cu maza metrică și stânginul și calculându-o cu coroana și filerii.

Dar dacă are cineva un suflet liber, adecă nu este cufundat în mocirla plăcerilor ordinare și nu e aservit de avuție, acela aude glasul naturii, aceluia, fieștecare florice, fieștecare crea-

tură fi spun istorii minunate despre D-zeu, despre creatorul ceriului și al pământului, încât trebuie să verse lacrimi de bucurie, ca odinioară sf. Francisc de Assisi.

Vină deci credinciosule astăzi cu mine la câmp și eu o să te învăț să vorbești cu florile. Apleacă-te jos la pământ! Ce ai rupt? Un firicel de luțernă. Bine! Bagă bine de seamă, cum o să-ți vorbească, ba chiar să-ți cânte acesta.

Cum a ajuns acest firicel de luțernă pe marginea drumului? Foarte ușor, a căzut o boabă de sămânță de luțernă aici. Dar de unde este sămânța primă? Din firicelul prim de luțernă! Dar de unde este firicelul prim de luțernă??!!

Vezi iubite credinciosule, cum ajungi la o adâncă întrebare apologetică, și cum trebuie să admiți o altă lume zicând: »Primul firicel de luțernă, sau prima boabă de sămânță de luțernă, a trebuit să o creieze D-zeu«. Auzi tu deci acum? cum strigă de tare un neînsemnat firicel de luțernă, cât e de puternic D-zeu, care l-a creiat pe el din nimic. Și chiar dacă nu am avea alte mărturii mai puternice despre relevarea lui D-zeu, aceasta mică mărturie, firicelul de luțernă, ar fi destulă dovadă despre atotputernicia lui D-zeu. Dar noi aflăm pe pământ nenumărate soiuri de făpturi, cari toate au un prototip creiat de D-zeu. Bunul D-zeu a dat făpturilor singuratice minunată putere de a se înmulți mai departe. Auzi tu deci iubite credinciosule cum vestește creațiunea, puterea și mărirea lui Dumnezeu??! De bună seamă la acest strigăt al naturii se cugetă psalmistul când zice: »Ceriurile vestesc mărirea lui D-zeu, iară țaria arată lucrurile mânilor sale«.

Vezi tu deci, că nu trebuie să fi învățat catehismul, sau să-ți cetii, ori scrie, ca să cunoști pe D-zeu. Pe bunul D-zeu îl putem afla ușor, numai să ne deschidem puțin ochii și să ne punem cât de cât în mișcare mintea. Așa că scriitorul acestor șire, ar putea pune peana la o parte, pentru că credinciosule, acum înțelegi glasul florilor, cari au vestit lui Francisc de Assisi pe D-zeu și puterea lui cea mare. Dar eu nu sunt atât de tare îngrijorat de sfântul amintit, fiindcă el petrece acum în ceriuri, unde nu-l mai poate ajunge nici o durere, sau nefericire, ci mi-e teamă de tine, de sufletul tău și de viitorul tău atât de dubiu. Stai deci și-mi răspunde la întrebarea următoare: cum e cu puțință, dacă D-zeu îți arată ție la tot pasul puterea sa cea mare, că tu te gândești atât de arareori la D-zeu??! Cum de umbli tu încoace și încolo în lume, ca un orb închis într'o odaie goală și nu găsești ca și acesta ușa, care duce la ieșire, la D-zeu? Și cum se face, că și atunci, când măcar pe o clipă și sufletul tău s'a înseninat și ai simțit pe D-zeu, ai făcut pe somnurosul, care în loc să se scoale, să în-

toarce pe cealaltă dungă? De unde provine în sufletul tău ușurătatea aceasta? Tu nu ști? Eu știu însă, și de aceea îți voi spune și ție. Imi aduc atât de bine aminte, că eram încă mititel, când tata și mama m'au dus și pe mine pentru întâiași dată la târgul din orașul mai apropiat de satul meu natal. Prima vitrină de haine a fost pentru mine o minune mare, și mai ales figura de ceară îmbrăcată în haine, m'a fascinat. Am rămas cu gura căscată și cu ochii holbați la ea. Când într'un târziu m'am săturat să mă mai uit la minunăția aceea, voiam să-mi chiem părinții. Dar tata și mama în bunacredință, că eu fi urmez, au purces mai departe lăsându-mă singur. Ce să fac? am început a plânge și a strigă, încât s'a ridicat tot târgul, iar părinții desperați, au alergat la locul unde mă aflam.

Nu-mi luă în nume de rău iubite credinciosule, dar ce prostie am făcut eu atunci în târg, aceeași o faci tu toată viața. Și tu îți înholbezi ochii la bani, la mâncare, beutură, griji și speranțe, uitându-ți de părintele tău, de D-zeu.

Oare care va fi sfârșitul unei vieți fără D-zeu? Eu voiesc să-ți dau un sfat, ca să nu pierzi în în viața ta din vedere și din inimă pe D-zeu. Cercetează regulat biserica, pentru că acolo glasul naturii va fi tradus în cuvinte pe cari le poți înțelege ușor și tu. Dacă toată săptămâna nu te cugești la D-zeu, dute baremi duminica la sf. biserică. Cetește cărți și ziare religioase și nu-ți cheltui nici o clipă din viață, pe lucruri de nimic. O lectură bună este un prieten bun și sincer, care nu te seduce, ci îți revarsă în suflet lucruri frumoase și folositoare.

Așa, acum poți arunca firicelul de luțernă la pământ.

(Traducere din ziarul popular german, scris de preotul romano-catolic: *Rudolf Denk*).

Z.

Cuvântare funebrală.

(La înmormântarea unui sătean fruntaș).

Triști ascultători!

Astăzi nu numai una din cele mai vechi și mai fruntașe familii din satul nostru s'a îmbrăcat în haine de doliu, ci și biserica și școala noastră plâng nemângăiate. Amarnic plâng locuitorii casei acesteia și noi le înțelegem și le împărtășim durerea, fiindcă dânsii îngroapă astăzi în pământ mărgăritarul lor cel mai scump, pe soțul și tatăl lor. Când am auzit vestea morții răposatului, cu toți câți l'am cunoscut, stimat și iubit, am avut impresia, că un trăsnet fără de veste a nimerit în o grădiniță frumoasă și a pârjolit-o toată.

Credința tare în D-zeu și simplitatea împreună cu curățenie în năravuri a format puterea de viață a neamului nostru în trecut și ar trebui să o formeze și în prezent, dar durere jalnică ascultători, din zi în zi tot mai mulți Români se abat cu ușurință dela

legea, portul și datinele lor, pătându-și sufletele astfel cu un doindit păcat, de a se fi stricat pe sine și de a fi provocat scandale între frații săi. Nu dintre acești oameni, — pe cari îi indoesc vânturile în toate părțile ca pe niște trestii neputincioase și cari se încred în banii lor mai mult decât în D-zeu și în casa lui, în biserică, — a făcut parte răposatul. Deși a fost dăruit de D-zeu cu bogăție și cu deșteptăciune, nu a cedat ispitelor, ci a rămas un om vrednic până la ceasul morții, care spre cea mai mare durere a noastră, a venit așa de grabă. Credincioșii legii și limbei sale. De câteori a fost sărmana noastră școală în vre-un năcaz, acela care a sărit mai întâi întru apărarea ei și a îndemnat și pe ceilalți săteni să facă asemenea lui a fost răposatul. Dar câtă osteneală a cheltuit răposatul pentru înaintarea bisericii strămoșești! „Spre maică-sa precum are cineva dragoste, spre Domnul mai cu fierbinte dragoste datori suntem“ zice o cântare bisericească și răposatul cu adevărat, dragoste fierbinte și nețărmită a avut întreaga lui viață față de sf. biserică, față de sf. slujbe și taine ale ei. Cel dintâi care a intrat și cel din urmă care a ieșit din sf. biserică, interesându-se de nevoile ei, a fost totdeauna răposatul. Casa lui a fost un loc de patriarhalism sănătos și de o strictă viață religios-morală, aici nu a avut loc sudalma, îngâmfarea și înșelăciunea. Cinstirea bisericii și curățenia vieții familiare, precum știți, jalnici ascultători, i-au adus răposatului și în lumea aceasta neprețuite roade: stima, iubirea și încrederea tuturor consătenilor.

Dar aceea ce caracterizează mai bine pe bărbatul pe care astăzi îl petrecem la mormânt, este tăria și liniștea sufletească cu care și-a suportat morbul și a primit sf. taine când a simțit că i-se apropie sfârșitul. Nici o frică, nici o cutremurare nu a simțit răposatul înaintea morții, fiindcă conștiința i-a fost împăcată și inima curată. A știut bine că datorințele sale și-le-a împlinit totdeauna cu acurăție și față de Dumnezeu și față de oameni. Pentru acestea, frumoase și neprețuite daruri vor fi partea sufletului său în lumea cealaltă, care este dincolo de mormânt. Pentru că, jalnici ascultători, să nu credeți nici măcar pe o clipă că moartea înseamnă nimicire, nu! ci numai despărțire. Inima bobului de grâu nu ar mai putea da din nou și să vadă o nouă primăvară, precum zice apostolul Pavel, dacă învelișul nu s'ar discompune și nu ar putezli așa și sufletul omului nu ar mai putea să scape de chinurile pământeste și să vadă împărăția lui D-zeu, dacă moartea nu l-ar liberă de trup. Deci iubii mei, așa să ne petrecem viața ca unii, cari după moarte vom trebui să ne dăm seama despre faptele noastre înaintea lui D-zeu.

Să iubim și cinstim pe D-zeu, biserică și legea noastră ca și răposatul, ca și noi când ne va suna ciasul morții să putem merge pe drumul ce duce la vecinicie fără frică și fără cutremurare.

Tu nemângăiată soție și voi copiii, cari plângeți amar în jurul cosciugului acestuia nu disperați, fiindcă în locul tatălui vostru răpit prin moarte dureroasă din mijlocul vostru, v'a rămas exemplul frumoasei și cinstitei lui vieți, stima și iubirea consătenilor și ce e mai presus de toate, ajutorul lui D-zeu care pentru faptele părintelui vostru, nu vă va lipsi pe voi niciodată de puternicul Său har. Ascultați cu sfințenie ultimile cuvinte de adio ce le adresează vouă acum când pleacă pentru totdeauna dintre voi.

Scumpa mea soție! Nu am crezut niciodată că are să vină clipa când va trebui să mă despart de tine, credeam că bucuriile și durerile comune au legat fiin-

țele noastre la un loc cu așa un lanț puternic pe care nici moartea nu-l va putea rupe. Dar iată că clipa aceasta nespus de tristă și dureroasă a sosit acum cu adevărat. Numai acel gând îmi poate mângăia sufletul, că bunul D-zeu a voit așa. Rămâi și până la clipa revederii pe lumea cealaltă cu bine. D-zeu să te ocrotească de toate durerile și să-ți deie o viață liniștită și fericită. Adio scumpii mei copii! Acum, când trebuie să mă despart de voi pentru totdeauna, simt ce mare și adâncă î-mi e iubirea ce mă leagă de voi. Pentru voi am ostenit și am suferit o viață întreagă, binele și fericirea voastră m'a făcut să nu mă dau îndărăpt dela nici o sarcină grea. Dacă și voi aveți dragoste față de mine și voiți să-mi răsplătiți ostenelele mele, atunci fiți toată viața voastră cu credință tare în D-zeu și cinstiți biserică și școală, fiți așezați, cuminți și muncitori și apoi atunci bunul D-zeu nu vă va lăpăda dela față Lui niciodată. Așisderea mă întorc și cătră voi iubii mei consăteni și vă zic cu toată dragostea sufletului meu, mulțumesc pentru cinstea frumoasă ce mi-o faceți că plângeți după mine și mă petreceți la groapă. D-zeu să vă apere și pe voi de toate nenorocirile și să vă lumineze mințile, ca voi să mergeți totdeauna pe calea binelui și al adevărului.

Acestea sunt dorințele ultime ale neuitatului răposat la adresa voastră a tuturor jalnici ascultători! Jalea noastră însă cari rămânem aici, e chiar așa de mare ca a răposatului care a trecut dela noi la cele eterne. Îndeosebi noi preoții și învățătorii acestei comune ne simțim îndemnați să ne luăm adio în mod dureros dela răposatul, care ne-a fost o așa bună mână de ajutor întru toate și să zicem: Nu te vom uita niciodată și nu vom încetă să ne rugăm pentru iertarea păcatelor tale. Cât vor stă zidurile modestei noastre biserici și școale numele tău va fi pomenit totdeauna cu cinste și iubire. Noi conducătorii acestei comune vom stă întru ajutor cu cuvântul și iapta, copiilor tăi ca și ei să ajungă la aceeași treaptă de viață frumoasă și fericită ca tatăl lor. Sufletul tău ne vede și ne aude cu câtă durere și pompă te petrecem la groapă. De azi încolo nu mai lucră, nu te mai sdrobești, ci o să dormi liniștit sub glia acoperită cu flori. Mulți dar foarte mulți, se vor opri de azi încolo la crucea ta și cetindu-ți numele se vor întoarce acasă mai buni la suflet. Numele tău, amintirea ta va fi un izvor nesecat de îndemnuri la muncă și la o viață plină de credință și onestitate acum și pururea și în veci vecilor Amin.

f. m.

Vieța creștină.

Insemnări.

(Urmare)

Cunoașterea lui D-zeu.

Pe unul și adevăratul D-zeu îl vom cunoaște dacă vom crede în învățăturile sf. noastre biserici întemeiată de dl nostru Isus Hristos și le vom urma. Cei ce urîți biserică rușinațivă de Domnul, că precum iarba de foc, așa veți fi uscați. Dacă ne vom împărtăși cu sfințele și preacuratele lui D-zeu taine, căci zice Isus Hristos: „Amin, amin zic vouă, de nu veți mânca trupul fiului omenesc și de nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi“ Fieștecare creștin adevărat are datorința de a-și cunoaște legea în întregime, fiindcă numai așa poate să o împlinească și să fie fericit, căci zice regele David:

Fericii sunt cei fără prihană în viața lor, cari umblă în legea lui D-zeu, fericii ceice păzesc mărturiile lui și-l caută din toată inima, ceice nu fac nici o fărâdelege ci umblă în căile sale, iară Demnul nostru Isus Hristos ne îndeamnă la împlinirea legii prin cuvintele următoare: De mă iubește cineva, va păzi cuvântul meu și părintele meu îl va iubi și vom veni la el și vom face lăcaș la dânsul (Ioan c. 14. v. 23—24). Pe D-zeu și voia lui o putem cunoaște din s. scriptură și din sf. tradițiune. Dară pentrucă nu fiecare creștin are timp și pricepere ca să citească sf. scriptură și sf. tradițiune, sf. biserică s'a îngrijit, ca noi să putem ajunge mai ușor la învățăturile cuprinse în aceste 2 isoare ale legii creștine și a făcut o mărturisire ortodoxă a legii creștine (Confesiunea lui Petru Movilă). Un extras din aceasta mare și însemnată carte de mărturisire este catehismul din care învățăm noi cum să credem, cum să iubim și cum să sperăm în D-zeu și cum să ne tocim viața aici pe pământ ca să dobândim împărăția ceriului care este fără de sfârșit. Deci o datorință strictă are fieștecare creștin cunoașterea catehismului din care poate să afle voia lui D-zeu și poruncile lui. Așiderea are fieștecare creștin lipsă de cunoașterea istoriei T. V. și T. N., a liturgiceii, a moralei și a istoriei bisericii dreptcredincioase.

Desăvârșirea proprie.

Ființa omenească constă din două părți cari sunt: trupul și sufletul. Când ne naștem, ambele aceste părți ale ființei noastre sunt fragede și neputincioase, numai încetul cu încetul crește și se desvoltă tot mai mult. Corpul nostru numai la vârsta de 24 de ani își ajunge maturitatea, iară sufletul oricât s'ar lumina și nobilită de mult pe lumea aceasta, el rămâne totuși în stare nedesăvârșită, lucru pe cari îl va putea gustă numai pe lumea cealaltă dacă aici pe pământ a fost drept și cu frică lui D-zeu. Dacă voim ca întreaga noastră viață să avem un trup și un suflet sănătos și așa să fim fericii, atunci trebuie ca în toate zilele vieții noastre să le dăm cuvenita îngrijire amândurora. Atât trupul cât și sufletul nostru au diferite trebuințe a putea exista și a se desvoltă. Trebuințele trupului sunt materiale ca și dânsul, iară trebuințele sufletului sunt spirituale ca și originea lui. Modul cel mai corect cum trebuie să prevedem noi aceste ambele feluri de trebuințe ni-l arată morala creștină dreptcredincioasă.

Trebuințele trupului.

Trupul nostru deși este trecător e creat de Atotputernicul D-zeu ca și sufletul și este condițiunea existenței acestuia pe pământ și instrumentul său de activitate, facultățile sufletului lucră prin simțirile trupului, pentru aceea și despre trup avem să ne îngrijim cu toată râvnă și seriozitatea și să-l păstrăm ca pe un vas curat în care se sălășluște sufletul. „Ori nu știți că trupul vostru este templul duhului sfânt” zice apostolul Pavel (I. Cor.) Trupul omenească s'a sfințit prin faptul că însuși dl nostru Isus Hristos s'a „întrupat dela duhul sfânt și din sf. Maria fecioară și s'a făcut om”. Și poruncile D-zeești ocrotesc trupul ca și sufletul, privind de păcat vătămarea unuia sau altuia deopotrivă. Condițiunea unei vieți rodnice și fericite este un trup sănătos și binedesvoltat, „mens sana in corpore sano” (minte sănătoasă și corp sănătos) ziceau strămoșii nostri romani și deabunăseama că cu-n trup chinuit de boale și neputincios nu ne putem împlini datorințele vieții și nici nu putem avea parte de bucuriile cnrate ale acestei lumi. Trupul nostru să susține prin *sănătate, locuință, îmbrăcăminte și nutremânt* și se desvoltă prin *muncă, odihnă și petreceri creștinești*.

Sănătatea.

Sănătatea, lucrul și fericirea în așa legătură strânsă și nedespărțibilă stau în viața omului, ca rădăcina, trunchiul, ramurile și roadele la pom. Organele trupului nostru sunt așa întocmite de bunul D-zeu, că dacă nu se mișcă și nu muncesc, slăbesc și înclină spre morburii. Tot prin muncă cinstită suntem datorii să ne agonisim pânea de toate zilele și să ne împlinim datorințele cari ni-le impun familia și societatea în care trăim. Fără sănătate însă este imposibil de a munci și de a ajuta pe deaproapele nostru în nevoile lui. Precum fără sănătate nu putem munci și așa trupul ni-se corcește, iar noi suntem niște membri trândavi și nefolositori ai societății omenești, chiar așa fără muncă nu este fericire pe pământ. Cum fac stropii de apă pământul roditor, așa dau clipele de fericire, *putere și avânt* ființei omenești oboseite în lupta vieții. Sentimentul fericirii însă numai acel om îl poate gustă, care își împlinește datorințele sale totdeauna. Conștiința datorinței împlinite ne împrăstie în întreagă ființa *valuri de binesimțire și de dor de viață*. Cosașul care a plecat la câmp înainte de zorile zilei somnoroș și greoi, seara după ce și-a gătat munca se întoarce acasă *voios și ușor*. Că ce prețioasă avuție este sănătatea se vede, în afară de cele spuse și din faptul, că ce stare grea este contrarul sănătății, morbul. Ce greu și dureros este faptul, când cădem la pat și suntem chinuți de vre-o boală grea, cu adevărat atunci vedem și simțim ce bun și dulce este gustul sănătății. „Fericirea cea adevărată a omului sunt sănătatea și voia bună” zice un om învățat. Dară dacă sănătatea este cea mai mare comoară a omului, atunci ea ființe cugetătoare ce suntem, să ne silim a o păstră și să nu o periclităm în mod ușoratec prin fapte rele și negândite. Mijloacele prin cari ne putem păstră și susțineă sănătatea sunt următoarele:

I. Prin rugăciuni fierbinți și rostite cu toată inima către D-zeu și când ne culcăm și când ne sculăm și înainte de orice lucru al nostru, fiindcă acela care a făcut pe om din țărână și a suflat într'ânsul suflet viu deabună seamă are puterea de a-i da viață și a o lua.

II Prin o viață creștinească și cu frica lui D-zeu. Acel om care iubește biserică, pe D-zeu și poruncile lui nu va cădea așa ușor în păcate și în patimi urite și scurtătoare de viață cum sunt: beția, lotria, desfrânarea, vorbirea de rău,uciderea și altele, fiindcă cu cât ne apropiem mai mult de D-zeu prin faptele noastre bune, cu atât slăbește în măsură mai mare puterea diavolului asupra noastră, căci zice psalmistul:

„Fericit este bărbatul a cărui plăcere este în legea lui D-zeu și care în legea lui cugetă ziua și noaptea, acela este ca pomul sădit lângă curgerea apelor, care fructul său îl dă la timpul său și a cărui frunză nu se vestejește și tot ce el face prosperează”. Omul cel ce muncește are brațe tari și vâjnoase, așa și cel ce crede în D-zeu și împlinește poruncile lui, are suflet puternic și sănătos cari nu se lasă condus de slugile lui: de ochi, urechi, mâni și picioare, ci le stăpânește și le conduce la fapta bune și frumoase. Sufletul păcătos și tulburat slăbește și ologește trupul cel sănătos.

III. Prin recurgerea la medic în caz de boală și prin cunoașterea adevărarilor principale ale higienii. Despre multe trebuie să învețe omul dela leagăn până la mormânt, însă știința cea mai de lipsă pentru fieștecarele dintre noi este știința despre modul cum trebuie să ne păstrăm sănătatea. Momentele de căpetenie cari trebuie să le avem totdeauna în vedere dacă nu voim să cădem ușor în boale grele sunt următoarele:

1. *Curățenia.* Dacă locuința noastră, curtea noastră, hainele noastre, vasele din cari mâncăm și bem sunt curate, dacă corpul nostru întreg e ținut totdeauna în cea mai mare curățenie, atunci boalele cari seceră atâtea mii de oameni anual, se vor feri de noi.

2. *Cumpătarea* în mâncări și în beuturi, pentru că zice un proverb înțelept cu multă dreptate: „Dacă voești să-ți lungеști viața scurtează-ți prânzurile. Imbui-bările și petrecerile tocesc și slăbesc corpul mai degrabă decât traiul simplu și cumpătat. Toți acei oameni cari în tinerețe au trăit în desfrânare și neregulat și-au blăstămat zilele la bătrânețe.

3. *Lucru.* D-zeu așa a făcut pe om ca acesta șase zile să lucreze, iar a 7-lea zi să se odihnească. Omului care trândăvește i-se sleiesc puterile și sângele i-se slăbește, omului care muncește puterea îi crește și sângele i-se inviorează.

IV. *Aerul curat, apa bună și lumină cât de multă.* În aerul curat zace sănătatea ziceau strămoșii nostri romani, iar italienii de astăzi frații nostri de limbă zic: „Acolo unde străbate multă lumină, arareori trebuie să vină doctorul. Grecii cei vechi afirmau despre apa curată, că este cel mai bun lucru de pe lume.

V. *Inimă veselă.* Nimic nu strică sănătății noastre mai mult decât întristarea, suspinarea, neliniștea și ne-cazul, pentru că zice o vorbă înțeleaptă: „Mai bine zece zile de lucru decât una de năcaz“.

alfa.

(Va urmă).

CRONICA

Necrolog. Cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și prietinelor, că prea iubitul nostru soț, tată, soțru și moș *Leontin Simonescu* fost vicecomite al comitatului Caraș-Severin, deputat dietal, secretar al Consistorului metropolitan pens., etc. după scurte suferințe, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, joi în 17/30 septembrie st. n. a. c., la 8^{1/2} ore seara, în al 75-lea an al etății sale. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor ridica din capela cimiterului central din loc, unde se va face prohodul, și se vor așeza spre odihnă eternă, în același cimiter, sâmbătă, în 2 oct. n., la 3 ore după amiază. Fie-i memoria binecuvântată! Sibiu, la 1 octombrie st. n. 1915. Jalnica familie.

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan temporal pe lângă bătrânul și neputinciosul paroh Procopiu Lelescu din parohia de clasa a II. **Vizma**, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“ din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială, după parcele, înțelegându-se și jumătate din intravilanul parohial
2. Jumătate din toate stolele legale.
3. Jumătate din birul parohial.
4. Eventuala întregire dela stat.

După jumătatea de sesie și de intravilan, capelanul are să poarte sarcinile publice.

Reflectanții la acest post să-și trimită petițiile concursuale, instruate cu documentele de lipsă pentru clasa parohiei, subsemnatului comitet, pe calea oficiului

protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megye) și au să se prezenteze într-o duminică sau sârbătoare, în s. biserică din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, eventual în oratorie și în serviciu bisericesc.

Întru cât reflectanții au mai funcționat până acuma ca preoți, trebuie să accludă și conduită dela respectivul șef tractual.

Alesul capelan e dator să catehizeze școlarii nostri dela școala din loc fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pelângă pâr. *Ilie Popescu* din **Ianova** (tractul Timisoara) în temeiul Inaltei rezoluțiuni Consistoriale de sub Nr. 2675/914 să scrie de nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“

Emolumentele sunt: Una jumătate (^{1/2}) din întreg beneficiul împreună cu parohia părintelui *Ilie Popescu* afară de întregirea dotațiunii dela stat, care întregire rămâne întreagă a parohului — deci aceasta întregire pentru capelan nici comuna bis. și nici superioritatea bis. nu o poate garanta.

Alesul va fi dator să substituie pe pâr. *Ilie Popescu* în toate funcțiunile divine și pastorale, și va avea să catehizeze și dânsul la școlălele din loc.

După beneficiul său va avea alesul să supoarte dările publice.

Parohia de **clasa I** fiind, dela reflectanți să cere ecalificația prescrisă în concl. Ven. Sinod. eparhial de sub 84 II/1 din 1910. În lipsa astorfel de reflectanți să admit și reflectanți cu ecalificație de cl. II.

Recursele ajustate cu documentele prescrise în *original* — și cu atestat despre serviciul eventual prestat, — adresate com. par. din Ianova, se vor subșterne în termenul legal P. O. Oficiu protopopesc gr. or. rom. al Timișorii (Temesvár Gyv.) Recurenții au a se prezenta cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în vre-o Duminică ori sârbătoare în sft. biserică din Ianova spre a-și arăta dexteritatea în cântarea bis. în oratorie și în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea* adm. prot.

—□—

3—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericesti (potire, disc, ste-luță, candelă, cruci, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.